

Âlimden Âlime Köprü-1

Nureddin Yıldız'ın "Hadislerle Diriliş" (115.) dersidir.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ. وَصَلَّى اللَّهُ وَسَلَّمْ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ أَجْمَعِينَ.

Âlemlerin Rabbi Allah'a hamd, Efendimiz Muhammed aleyhisselama, ailesine, ashabına salat ve selam olsun.

Dinimizin fitrat dini olduğunu yani insan tabiatıyla beraber yaşandığını defaatle duymuş, dinlemiş ve okumuşuzdur. Bu da bize Müslümanlığı bir fizik olayı gibi değerlendiremeyeceğimizi gösterir. İnsan sağlamken din onun üzerine sağlam insana yöneliktir, hastayken din hastalığın gerektireceği şekillerde yine insanın yanındadır. Müslüman yolculuktayken yolculuk şartlarında, evinde otururken ev şartlarına göre din yanındadır.

İslam bu manada göklere veya toprağın altına ait değil, hayatın dinidir. Bunun için de Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem içimizden bir insan olarak gönderilmiştir. Meleklerden veya cinlerden biri olarak gönderilse bu şartlar oluşmayacaktı. Peygamber aleyhisselamın içimizden bir insan olması ve onu da bir annenin doğurup büyütmesinin en temel özelliği budur: İslamiyet bir insan üzerinde yaşanmıştır, o insan da Müslümanlığın yaşanabilirliğini örneklediği için diğer insanları davet etmiştir.

Dikkat edilecek hassas noktalardan diğeri de bütün insanların fanilik nedeniyle bir gün ölmesi gibi Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem fani bedeninin içimizden ayrılıp gittiğidir. Resûlullah ölmüştür ama bu ölüm, İslam'ın fitrîliğini (doğallığını) öldürmemiştir. Bunun sebebi Resûlullah aleyhisselamın makamını âlimlere emanet ederek vefat etmesidir. Âlimler Peygamber aleyhisselamın vârisi olmuşlardır.

Peygamber aleyhisselatu vesselam vefat ettiğinde ümmetinin en âlimi ve değerlisi olan Ebu Bekir radiyallahu anh, nübüvvet payesi hariç onun dünyaya bakışı ve siyaseti dâhil bütün makamına vekil olduğu yani miras bir âlime bırakıldığından din zarar görmemiştir. Bir kopukluk yaşansa, Ebu Bekir radiyallahu anh o mirasa sahip olmasa veya müminler vekili kabullenmeseydiler İslam'ın adeta enerji santralleriyle bağlantısı kesilecekti.

Buradan anlaşılmaktadır ki **Resûlullah aleyhisselatu vesselamın vârislerinin âlimler olması ümmetin enerjisinin devamı anlamına gelir. Bir başka deyişle Resûlullah aleyhisselatu vesselam ile bağlantı kesildiğinde ortaya hangi sonuç çıkacaksa onun vârisleri olan âlimlerle bağlantının kesilmesi de aynı sonuca çıkarır.** Âlimleriyle bağlantısı kesilmiş ümmet, diniyle bağlantısı kesilmiş ümmettir; çünkü İslam fitrat dinidir ve ancak canlı insan üzerinden izlenebilir –kitaplardan, dosyalardan değil. İlla ki insan gözünden bir başka insana akan ışık lazımdır. Ağızdan kulağa girmek, kulaktan kalbe akmak şarttır ve İslam, insan üzerinde mücessem olarak görüldüğü zaman yaşanabilir. Öbür türlü İslamiyet, tarihî kalıntılardan çözülmeye çalışılan bir zorlukta yaşamaya uğraşılır.

Dolayısıyla nübüvvet makamı ve Miraç gören manevî şahsiyeti hariç olmak kaydıyla Resûlullah aleyhisselamın ümmetinin başında bir hoca-mürebbi olarak bulunma kimliği onun ardından âlimlere intikal etmiştir. Âlimler bu ağır yükün kıymetini bilip hissetmek zorunda, Müslümanlar da Allah'ın huzuruna Müslüman olarak varmak istedikleri sürece Resûlullah aleyhisselama bakışlarına benzer şekilde âlimlere bakmak mecburiyetindedirler. Âlimlerini çiğneyip geçen ümmetin kitle olarak ve 'ümmet-i Muhammed' namıyla ayakta durması çok zordur.

Bunu bir hadis-i şerifte açık olarak görürüz. Allah Teâlâ kıyamet vaktinin yaklaştığını kullarına hissettirmek ve İslam'a dair işaretleri geri almak üzere âlimleri tek tek kabzedecektir. Âlimler gidince de insanlar cahillerin yönetiminde kalır, kendileri de başkaları da bu nedenle saparlar. Âlimlerin dünyadaki vekillik pozisyonlarında bulunamamaları ümmetin artık gözden çıkarılmış konumda tutulduğunu gösterir.

Âlimlerin varlığının ümmetin varlığı anlamına gelmesi bundan dolayıdır. Akademisyenlik, kitap yazarlığı, medrese hocalığı imanımızdaki 'âlim olma' kimliğini asla yansıtmaz. Âlimin kimliği bir

üniversite kürsüsüne sahip olmak ile tam olarak ölçülemez. Âlim kimliği Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellemin mirasının sahibi olmakla ölçülür –elbette mümin ve muvahhit olmak ön şartından da söz edilecektir, yoksa oryantalist kitle de başta Kur’an olmak üzere İslam ilimlerini yazıp çizerler hatta Müslümanlar’ın elinde olmayan bazı yazma nüshaları da ellerinde bulundurmaktadırlar.

Âlime hürmetin seviyesi, Resûlullah aleyhisselamın kabr-i şerifini ziyarete gittiğimiz zaman taşıdığımız hissiyatın bir âlimi ziyaret ederken taşınacak hissiyatın aynısı olmasıyla belirir, tabii ki nübüvvet makamının farkını tekraren vurgulamalıyız. Nübüvvet makamında göremiyorsak da âlimleri nübüvvet makamının vârisleri olarak görürüz. Ulemasının kadr u kıymetini bilmeyen ümmetin Peygamber’in kıymetini bilmesi ne mümkün ne de gerçekçidir.

Hem âlimler kendilerine bu perspektiften bakmalı hem ümmet-i Muhammed’in sıradan fertleri olarak bizler ulemayı bu gözle görmeliyiz. Böylece ilk günkü heyecanıyla ümmet devam eder, Kur’an’ın ve hadis-i şeriflerin -onlardan kaynaklanan fıkın da- ağırlığı da ümmetin içinde erimeden kıyamete kadar kalır. Aksi takdirde kıymeti bilinmeyen âlimleri Allah tek tek alır ve sonrasında insanlar cahillerin ellerinde kalır. Böyle bir manzaradan Allah’a sığınırız.

Bu izahlı mukaddimeye gerek duymamızın bir sebebi de geçmişte âlimlerin, kendilerine biçilmiş bu mevkiyi göremedikleri anların olmasıdır. Müslümanlar da âlimleri kendileri gibi toprak üzerinde yaşayan, yiyip içen kimseler olmalarından ileri gelerek sıradan insanlar seviyesinde görüverebilmişler. Bunun neticesinde kopukluklar yaşanabilmiş, Peygamber aleyhisselam ile kâğıt üzerinde bağlantısı sağlanan ama enerji hattında kopukluk nedeniyle bağı gerçekleşmeyen âlimler sorun teşkil etmişlerdir.

Bu kopukluk kimi zaman âlimler ipe götürülürken onlara sahip çıkmamayla kimi zaman da âlimlere sahip çıkmamayla yaşanabilmiştir. Her hâlükârda ulemaya sahip çıkılmayan devreler, ümmetin tarihte en iyi ihtimalle yerinde saydığı zaman aralıkları olmuştur. Fakat **yalnızca âlime karşı kusuru tenkit etmekten değil âlimlerin de buldukları makamın ağırlığına uygun olmayan tavırlarından söz edilmelidir. Bu bir ayıplama veya yok sayma manasında değil, hakikati ortaya çıkarma gayesindedir.**

Ashab-ı kiramın zamanından bugüne âlimler ümmetimizin başındadır ve zaman zaman hataları olagelmıştır. Bu süreçten çıkarılacak sonuç şudur ki âlim kendi kıymetini bilmeli, diğer âlimin de kıymetini bilmek vazifesini unutmamalıdır. Âlim âlimin kıymetini bilmediğinde âlem âlime kıymet vermez. Hele hele âlim âlimi yıpratmaya kalkarsa bu şeytanın, ümmetin tamamını tökezletip yanlış kaydırması için bulunmaz değerinde bir taviz olur. Cahiller olarak bizler, âlimden ilmin ağırlığını yansıtan tavırları bekleme hakkını taşırız.

Âlimler birbirine düşük karakterli ve seviyesiz sataşmalarla meşgul olur ve bunu da Allah adına yaptıkları gibi mazeretler kullanırlarsa gruplaşmış, birbiriyle cedelleşen ve kâfire gösterdikleri kadar bile toleransı birbirlerine göstermeyen nesiller ortaya çıkar. Bu şeytana ait bir projedir ve âlimleri kullanarak da olsa ümmeti bu seviyeye getirmiş demektir. Kıyamet gününde Peygamber aleyhisselamın vârisi olarak dirilecek kimseler onun ümmetini parçalamış, camide bile selamlaşmayacak hâle getirmiş olarak dirilebilirler. Âlimler kendi aralarında hakkı müdafaa için elbette kitaplar yazacak, haşin cümleler bile sarf edebilecekler ama bunu halkın huzurunda kesinlikle sergilemeyecekler, halkı arkalarına alarak işi futbol takımı müsabakasına çevirmeyeceklerdir. Kendinin kesin hak, karşısındakinin kesin batıl olduğunu ilan ederek değil de kendi düşündüğünün hak olduğunu ileri sürerek hareket etmelidir. Tartışılmanın hakkın galibiyetini sağlamaya endeksli olduğunu düşünmek hissiyatı müminlere verilmelidir. Âlimler kendi aralarında olması gereken ağırlığı halka yansıtırılar, bir âlimin başka bir âlime göstereceği tavır halka indirirlerse bu savaşı ilanı anlamına gelir. Çünkü aynı cümleler halkın elinde bir silaha dönüşür. ‘Senin ifadeni yanlış buluyorum’ demek bir âlimin diğer âlime karşı vazifesiyle aynı cümleyi halka verilen vaaz esnasında ya da yazılan kitapta

sert şekilde sarf etmek en iyimser ihtimalle bölünmeye yol açar, daha muhtemel ve kötü seçenek ise birbiriyle dövüşen müminlere sebebiyet vermektir.

Daha ötesi kendi kendini yiyip bitiren ümmet olmaktadır.

Âlimin kendi konumunun ağırlığını bilmesi lazımdır ancak bu o denli zor bir iştir ki hem hakkı müdafaa edip doğrudan taviz verilmeyecek hem de aynı yetki ile ve aynı hissiyat doğrultusunda cevap veren âlimi kabullenme tavrı gösterilecek, bu da halkın içinden kışkırtmalarla amigolar seçilerek tahrik edilmeyecektir. Meleklerin görüp şahit olması yetecek, bütün insanlar yanında olsa da olmasa da ciddiyetini sarsmayacak, kaç takipçi kazandığıyla değil Allah katında makbul sözlere ne kadar sadakat gösterdiğiyle ilgilenecektir.

Ümmetimizin bugünkü parçalanmışlığında âlimlerin payını da bilmek, yanlışları gözden geçirmek mecburiyetimiz vardır. Parçalanmayı İngilizler'in harita çizmelerine yüklemek, Amerikan projelerini suçlamak, Siyonizm'in Müslümanlar'ı böldüğünü söylemek kolay ve baştan savmadır. İngilizler topraklarımızı işgal ettiği, İsrail'in müminlerin avucunun ortasında olması gerektiği bir yerde bile tarikatının adından vazgeçmeyip kendi grubu dışında kimseyi kabul etmeyen, Hanefi -ya da tersinden bakarak herhangi bir mezhebe mensup- olmasını birine destek verilmemesi için yeterli gören, grubunu ümmetten olmanın önüne geçiren âlimler varken ne Amerika'yı ne Siyonizm'i kinamak kimseyi kurtarmaz.

Kıyamet gününde İngilizler'in zulmü cehennemde yanmalarıyla cezalandırılacaktır elbette ama müminler de birbirleriyle selamlaşmadıkları, yok kabul edip birbirlerinin akideleri üzerinden ithamlarda buldukları hatta bu nedenle boşanmalar olduğu sürece ümmetten çok ümmetin içindeki bir ekolü öne çıkarmak hastalığına tutulmuşuz demektir –ki bu da kıyamet gününde mesul tutulmayı gerektirecektir.

Mutlaka hatırda olması gereken bir konu da bugün âlimlerin yanında, tıpkı Resûlullah aleyhissalatu vesselamın, Ebu Bekir ve Ömer radiyallahu anhümanın yanında durur gibi asla duramayacağımızdır. Ebu Bekir radiyallahu anh, Resûlullah'a verdikleri sözü bozanlara karşı savaş ilan ettiğinde orduya katılmamak dinden yüz çevirmek anlamına gelirdi. Ama şimdi âlimler kendi dergilerinin tirajı artırsın, televizyonunun reytingi düşmesin ve kendi ekolü için canlar-mallar seferber olsun istemektedirler. Müslümanlar'ın herhangi bir insan uğrunda feda edecek ne canları ne malları olabilir. Kur'an'ımız ve şeriatımız için fedakârlık edebiliriz.

Müslüman basiretli insandır. Birinin onu şeriata mı yoksa şeriat adına kendi hizmetine mi çağırdığını düşünür. Bunun için çağıranın özel hayatından, şu ana kadar yaptıklarından ve yapmadıklarından tefekkür malzemeleri edinir. Allah'tan ve Resûlullah'tan başka mutlak olarak bağlanacağı kimse yoktur. Ebu Bekir radiyallahu anh halife olduğu gün koyunlarının sütünü sağarak geçiniyordu. Ömer radiyallahu anh vefat ettiği gün çocuklarına bir dirhem bile mal bırakmamıştı. Vefatından önce oğlunu çağırdı ve borçlarının ödenebilmesi için sülalesinin sadakalarının toplanmasını istedi. Böyle birinin çağrısına canlar elbette kurban olacaktır.

Bu minvalde ümmetimizin önünde duran simaların on sene öncesiyle sonrasını kıyaslayarak elde edeceğimiz sonuçlar dikkate değerdir. Kendi anlattığı değerleri anlatanın üzerinde görmek dinleyicinin hakkıdır. Bu ölçümü yapabilmeyenin ön şartı da âlim olmak değildir. On senedir insanların önünde konuşan ama doğru yolda otuz kişi bile bırakmayan, kâinat ümmetini bir kabile kadar bile nüfusa layık göremeyen, herkesi yanlış yolda olma gerekçesiyle dışlayan birini tartamamak basiretsizliktir.

Âlim diğer âlimle kontak hâlinde değil ve âlimler arasında bir iletişim ağı bulunmuyor ise o âlimlerin hiçbirinin Resûlullah'a vekâlet hakkı olduğu söylenemez. Allah yolunda olmayı tavsiye eden ama kendinden başka yalnızca ona izzet ve ikramda bulunan hocaları insan kabul ederek birinin çayının

içilmeyeceğini, diğerinin suyunun bulanık olduğunu söyleyip çamur atan bir profil dışlayıcıdır. Dışlayıcılığı spor niyetine yapan birinin mantığında ümmet nasıl şekillenebilir? Ümmetin sayısını azaltmak ne zamandan beri fazilettir?

Âlimlerin cahillik sergilemeleri yalnızca paraya-kadına düşkünlük göstermeleriyle ortaya çıkmaz; para, cinsellik ve ırkçılık kadar cazip başka bir konu başlığı koltuk sevdasıdır. Siyasetçilerin koltuklarını yanlarında mezara bile götürmek istemeleri gibi âlimler de nefis taşımalarından ötürü ellerinin öpüleceği makamda olmaktan hoşlanırlar. Dolayısıyla bir âlimin yalnızca parayla imtihanı kazanmış görünmesine değil, elini öptürmek için ihtirasla hareket edip etmediğine de bakmak gerekir. Dul kadınların dertlerini dinleyen, çocuklarla şakalaşan bir peygamber vârisi görülen adamın büyüklerle bile selamlaşmadığı görülmemelidir. Müslümanlar âlimlerini bu bakışla da seçmek zorundadırlar.

Kendisinin hiçbir hatası olamayacağına dair sinyaller veren biri bu ümmetin âlimi değildir. Hatasız olduğunu ima etmek de “ben ki hatasız bir adamım!” diyerek elbette başlamaz; bilakis “ben ki abd-i aciz, hepinizden önce cehenneme girecek biriyim...” diyerek başlar ama daha cümlenin noktasını koymadan, mesela ders aldığı hocasının ne büyük ve faziletli bir ilim sahibi olduğunu anlatmakla devam eder. Onca ilmi, takvayı, zühdü miras bıraktığı da işte bu “herkesten önce cehenneme girecek abd-i aciz, fakir...” olan zattır. Kendisinin kıymeti bilinmezse cemaatini o büyük ve fazilet sahibi hocaya ulaştıracak aracının kıymeti bilinmemiş olacaktır.

Sahtekârlık, kendinden bir önceki (anahtarları teslim aldığı) kuşağı adeta Resûlullah’ı över gibi övmekle başlar. Kendini cehenneme en önce girecek biri diye takdim edene nasıl olup da hocası yetki devretmiş, anahtar teslim etmiş olabilir? Bu tarz, Müslümanlar’ın idraklerini ve zihinlerini avlama tarzıdır. Haddi aşmanın sebebi de aslında bazı ‘ek masraflar’ konusunda yeni gelir kapıları oluşturmaktır.

Allah Teâlâ’nın nice kıymetli kulu vardır olmasına ama kimsenin hocasının-hacısının öyle olduğu konusunda bir garanti yoktur. Âlim diye, şeyh diye bilir ve mezara öyle indiririz ama bundan sonrasını Allah’a salarız. Cahil diye mezara indirdiğimizi de Allah’a salarız. Kimin ne olduğunu ancak o bilebilir. Sadece Resûlullah aleyhissalatu vesselam masumdur, onun dışında ancak ‘büyük âlim’, ‘değerli şeyh’, ‘kıymetli hoca’ vs. olunabilir. Rabbimizin nice kulları olabilir ki ellerini açıp bir kere dua etmesine bir sene yağmur yağmıştır yeryüzünde. Böylelerinin varlığı mümkündür ama bunu yapan belli bir kişiden söz etmek çok sıkıntılı bir durumdur. Ayağı yerden kesilmiş âlim olmaz. Ebu Hanife rahmetullahi aleyh bile talebelerine ne düşündüklerini sorar, görüşlerini alır hatta itirazlarını dinlerdi. Çünkü ayağı yere basıyordu.

Peygamber aleyhisselam Efendimiz, “ben ilmin şehriyim, Ali kapısıdır” buyuruyor. Hâl buyken Ali radiyallahu anhin bile ayeti yanlış anladığını ifade eden hadis-i şerifler olduğunu görebiliyoruz. Ve bu yüzden nebiyy-i ekrem tarafından azarlanmıştır. Ebu Bekir radiyallahu anh insanlara “bu konuda bilgisi olan var mı?” diye danışmış, Ömer radiyallahu anh minberdeyken bir kadın tarafından ikaz edilmiştir. Onlar mahdut bilgi sahibiydiler.

Âlimler de ilimde, sabırda ve insanî ilişkilerde sınırsız olamazlar. Herhangi bir noktada sınırsızlığı söz konusu edilebilen âlim profili bu ümmete ait değildir. Bu uygulama Yahudiler’in âlimlerine reva gördükleri bir mantıktı. Ümmetimiz o yanlışları düzeltmek için göreve gelmiş bir ümmettir.

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِيْنَ. وَصَلَّى اللّٰهُ وَسَلَّمْ عَلٰى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَىٰ اٰلِهِ وَصَحْبِهِ اَجْمَعِيْنَ.

Âlemlerin Rabbi Allah’a hamd, Efendimiz Muhammed aleyhisselama, ailesine, ashabına salat ve selam olsun.